

VÁLLALKOZÁS ÉS HITEL

Melléklek:

1. sz. melléklet:

EBH2016. M.33.

Az egyéni vállalkozói lét a nyilvántartásba vételtől, az abból való törlésig tart az egyéni vállalkozót ez idő alatt mindvégig kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni (2009. évi CXV. tv. 7. §, 19. §; 1997. évi LXXX. tv. 4. §).

Tényállás

[1] A felperes 2010. május 1-jétől 2012. április 30. napjáig rehabilitációs járadékban részesült, majd 2014. szeptember 8. napján megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél.

[2] Az alperes a 2014. november 26. napján kelt határozatával a felperes kérelmét elutasította.

[3] A másodfokon eljáró társadalombiztosítási szerv a 2015. április 22. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, megállapítva, hogy a felperes egészségi állapota 59%-os mértékű, B2 minősítési csoportba tartozik 2014. március 1. napjától véleményezhetően, azonban kereső tevékenységet folytatónak minősül. A másodfokú társadalombiztosítási szerv határozatát a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 1. § (2) bekezdés 4. pontja, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.) 58. § (5) bekezdés *e*) pontja, az egyéni vállalkozókról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.) 7. § (3) bekezdése és a 19. § (4) bekezdése rendelkezéseire, valamint a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § *b*) pont 1. alpontja rendelkezéseire, továbbá a Kúria hasonló ügyben hozott korábbi döntéseire alapította.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[4] A felperes kereseti kérelmében kérte a másodfokú társadalombiztosítási szerv határozatának hatályon kívül helyezését az elsőfokú határozatra is kiterjedően és az alperes új eljárásra kötelezését. A felperes hivatkozott a Kúria egymásnak ellentmondó döntéseire, valamint arra, hogy nem elegendő az egyéni vállalkozó minősülés vizsgálata, az is szükséges, hogy az egyéni vállalkozó ténylegesen kereső tevékenységet végezzen. Álláspontja szerint a jogalkotó célja nem lehetett az, hogy a rokkantellátásból kizárja azokat, akik az egyéni vállalkozói nyilvántartásban ugyan szerepelnek, de tényleges jövedelmük az egyéni vállalkozói mivoltukból nem származik.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, kiemelve, hogy a felperes az egyéni vállalkozók nyilvántartásában szerepel, ezért kereső tevékenységet folytatónak minősül, így részére a kért ellátás nem állapítható meg. Alperes a határozataiban foglalt jogi és ténybeli indokait fenntartotta.

Az elsőfokú ítélet

[6] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasította. A bíróság ítéletében idézte az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 4. pontja, 2. § (1) bekezdése, az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja és a Tbj. 4. § *b*) pont 1. alpontja rendelkezéseit. Az ítéleti érvelés szerint az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja nemcsak a díjazás ellenében való munkavégzést, de az egyéni vállalkozónak minősülést is kereső tevékenységnek minősíti, függetlenül az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetésétől. Az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése szükséges az Mmtv. szerinti ellátásra jogosultsághoz. A felperes az egyéni vállalkozói tevékenysége 2013. március 13. napjától való szüneteltetése ellenére egyéni vállalkozónak minősült.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[7] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte annak megállapítása mellett, hogy az Mmtv. szerinti ellátásra jogosult és kérte az alperes új eljárásra és „új határozat hozatalára utasítását” az Mmtv. 2. § (1) bekezdés *b*) pontja bíróság általi megsértését állítva. A felperes sérelmezte, hogy a perben felhívott két, egymásnak ellentmondó kúriai ítélet érdemi, tartalmi összevetését a bíróság elmulasztotta, így indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Felperes kifogásolta, hogy a Kúria Mfv.III.10.142/2014. számú döntését nem találta „az adatbázisokban”, így a tényállások nem hasonlíthatók össze, így azt megvitatni vagy abból következtetést levonni sem lehet.

[8] A felperes álláspontja szerint az Mmtv. 2. § (1) bekezdés *b*) pontja a tényleges kereső tevékenység folytatását követeli meg. A jogalkotó célja sem lehetett az egyéni vállalkozók nyilvántartásban való részvétele esetére az Mmtv. szerinti ellátásokból való kizárása. „A rokkantsági ellátás célja kompenzálni azt az egyéni vállalkozót, aki ugyan az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szerepel, de keresménnyel nem rendelkezik”.

[9] A felperes utalt arra, hogy az ellentmondó kúriai ítéletek miatt indokolt lenne „jogegységi eljárás lefolytatása és jogegységi aktus kibocsátása”.

[10] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott az alábbiak szerint.

[12] A Kúria az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja alkalmazásáról - az Mmtv. jogerős ítéletben felhívott rendelkezéseivel összefüggésben - korábban az Mfv.III.10.142/2014/3., az Mfv.III.10.552/2014/4., az Mfv.III.10.208/2015/5., az Mfv.III.10.198/2015/5., az Mfv.III.10.228/2015/5. és az Mfv.III.10.511/2015/4. számú határozatában már állást foglalt. E határozatokban az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 4. pontja, 2. § (1) bekezdése, az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja, az Evtv. 7. § (3) bekezdése és 19. § (4) bekezdése együttes alkalmazásával megállapította: a rendelkezések helyes értelmezése szerint kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt, aki külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősül (ideértve a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozót is), tehát az egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozót, függetlenül attól, hogy ténylegesen kereső tevékenységet folytat-e vagy sem. A Kúria a határozatokban rámutatott arra, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátására való jogosultsághoz szükséges feltétel fennállásához (kereső tevékenységet nem folytat) nem elegendő az egyéni vállalkozói tevékenységet szüneteltetni, azt meg is kell szüntetni. „Jogértelmezése kialakítása során a Kúria - az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 4. pontja, 2. § (1) bekezdése, az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja és más jogszabályok együttes alkalmazásával - figyelembe vette, hogy az Flt. a díjazás ellenében munkavégzést teljesítő személyeken túl - egyebek mellett - kereső tevékenységet folytatónak

rendeli tekinteni azt a személyt is, aki külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősül. E minősítést illetően a törvényhozó az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontjának második fordulatában, de más jogszabályban [az egyéni vállalkozókról és egyéni cégekről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.)] sem tett különbséget az egyéni vállalkozók között a tevékenység tényleges folytatása, vagy szüneteltetése, illetőleg díjazásban való részesülésük szempontjából. Jogszabály nem rendeli el annak vizsgálatát, hogy a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozó a korábban teljesített munkavégzése alapján őt megillető, utóbb befolyt vállalkozói díj folytán az igénybejelentéssel érintett időszakban ellátottnak minősül-e, az Flt. a külön törvény szerint egyéni vállalkozónak minősülő személyeket egységesen tekinti kereső tevékenységet folytatóknak.

[13] A Kúria több, így például az Mfv.III.10.228/2015/5. számú ítéletében - az Flt. 58. § (5) bekezdés *e*) pontja, az Evtv. 7. § (3) bekezdése, valamint az Evtv. 19. § (4) bekezdése értelmezése során - rámutatott: az Evtv. nem ad konkrét meghatározást arra, hogy ki minősül egyéni vállalkozónak, az egyéni vállalkozó körét az Evtv. 2. §-a általánosságban határozza meg akként, hogy Magyarország területén természetes személy a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű - rendszeresen, nyereség és vagyonszerzés céljából saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott - gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet. A Tbj. fogalomrendszerében egyéni vállalkozó az egyéni vállalkozókról és egyéni cégekről szóló törvény szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy [Tbj. 4. § *b*) pont 1. alpont]. Az egyéni vállalkozói lét a nyilvántartásba vételtől, az abból való törlésig tart [Evtv. 7. § (3) bekezdés, 19. § (4) bekezdés], az egyéni vállalkozót ez idő alatt mindvégig kereső tevékenységet folytatóknak kell tekinteni, figyelemmel arra, hogy ezen időtartam alatt, mindvégig egyéni vállalkozónak minősül. Az egyéni vállalkozói tevékenység folytatásának szüneteltetése bejelentését követően az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, a vállalkozói tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhet és új kötelezettséget nem vállalhat (Evtv. 18. §), az egyéni vállalkozó tevékenységének folytatása során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés alatt is köteles teljesíteni. A szünetelés megkezdésének bejelentése nem jelenti azt, hogy az egyéni vállalkozót az egyéni vállalkozók nyilvántartásából törlik; ezen túl a személyi jövedelemadóról szóló többször módosított 1995. évi CXVII. törvény 3. § 17. pont *a*) alpontja is úgy rendelkezik, hogy egyéni vállalkozónak minősül az Evtv. szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő magánszemély az említett nyilvántartásban rögzített tevékenység tekintetében.”

[14] A munkaügyi bíróság a fentiekkel azonos jogértelmezés eredményeként hozta meg ítéletét, amely nem sérti a felülvizsgálati kérelemben felhívott rendelkezéseket, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[15] Az egyéni vállalkozói lét a nyilvántartásba vételtől, az abból való törlésig tart [Evtv. 7. § (3) bekezdés, 19. § (4) bekezdés], az egyéni vállalkozót ez idő alatt mindvégig kereső tevékenységet folytatóknak kell tekinteni. (*Kúria Mfv. III. 10.682/2015.*)

2. számú melléklet: Kkvtv. 4. §

4. § (1) Önálló vállalkozás az a vállalkozás, amely nem minősül a (2) bekezdésben foglaltak alapján partnervállalkozásnak, illetve a (3)-(6) bekezdésben foglaltak alapján kapcsolódó vállalkozásnak.

(2) Partnervállalkozás az,

a) amely a (3)-(6) bekezdésben foglaltak alapján nem minősül kapcsolódó vállalkozásnak, és

b) amelyben más vállalkozásnak kizárólagosan vagy több kapcsolódó vállalkozásnak együttesen, illetve amelynek más vállalkozásban kizárólagosan vagy több kapcsolódó vállalkozással együttesen a tulajdoni részesedése - jegyzett tőkéje vagy szavazati joga alapján - legalább 25%.

(3) Kapcsolódó vállalkozások azok, amelyek egymással az alábbiakban felsorolt valamely kapcsolatban állnak:

a) egy vállalkozás egy másik vállalkozás tulajdoni részesedésének (részvényeinek) vagy a szavazatának a többségével rendelkezik, vagy

b) egy vállalkozás egy másik vállalkozásban jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők vagy a felügyelő bizottság tagjai többségét megválassza vagy visszahívja, vagy

c) egy vállalkozás egy másik vállalkozás felett a tulajdonosokkal (részvényesekkel) kötött szerződés vagy a létesítő okirat rendelkezése alapján - függetlenül a tulajdoni hányadtól, a szavazati aránytól, a megválasztási és visszahívási jogtól - döntő irányítást, ellenőrzést gyakorol, vagy

d) egy vállalkozás egy másik vállalkozásban - más tulajdonosokkal (részvényesekkel) kötött megállapodás alapján - a szavazatok többségét egyedül birtokolja.

(4) Kapcsolódó vállalkozásnak minősülnek azok a vállalkozások is, amelyek egy vagy több vállalkozáson keresztül állnak egymással a (3) bekezdésben felsorolt kapcsolatban.

(5) Kapcsolódó vállalkozásnak minősülnek továbbá azok a vállalkozások, amelyek egy természetes személy vagy közösen fellépő természetes személyek egy csoportja révén a (3) és (4) bekezdésben meghatározott jellegű kapcsolatban állnak egymással, amennyiben tevékenységüket vagy tevékenységük egy részét az érintett piacon vagy egymással szomszédos piacokon folytatják.

(6) A befektetők érdekeltsége tekintetében - az (1)-(5) bekezdésben foglaltaktól eltérően - önálló vállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amellyel a 19. § 1. pontjában meghatározott befektetők külön-külön és együttesen sem állnak a (3) és (4) bekezdésben meghatározott kapcsolatban, vagy amelynek a befektetői sem közvetlenül, sem közvetve nem vesznek részt az irányításban, vagy amelynek a befektetői nem vállalkozásként működnek. Ellenkező esetben a vállalkozás kapcsolódó vállalkozásnak minősül.

3. számú melléklet: Kkv tv. 7. §

7. § (1) A célelőirányzat terhére vállalkozások, valamint a (2) bekezdésben meghatározott programok megvalósításában közreműködő szervezetek részesülhetnek támogatásban. A célelőirányzat felhasználásának rendjét olyan módon kell kialakítani, hogy a KKV-k - többek között speciálisan KKV-k számára meghirdetett támogatási konstrukciók, magasabb támogatási intenzitás és a támogatás ellenében teljesítendő enyhébb kötelezettségek révén - a többi vállalkozáshoz képest előnyben részesüljenek.

(2) Támogatásban részesíthetők azok a programok, amelyek célja többek között:

a) a vállalkozásindításhoz szükséges feltételek megteremtése,

b) a vállalkozói ismeretek és az Európai Közösség előírásainak elsajátítása, valamint a vállalkozói kultúra fejlesztése, beleértve az ezzel kapcsolatos képzési programok szervezését és lebonyolítását, továbbá módszertani és oktatási anyagok készítését,

c) a KKV-k vezetési színvonalának, gazdasági tevékenységének javulását szolgáló módszerek elsajátítása és elterjesztése,

d) műszaki-gazdasági, üzleti, valamint az európai közösségi szabályokról, pályázatokról szóló információk nyújtása, a szolgáltatandó információk gyűjtése, kiértékelése és terjesztése,

- e) a technológia fejlesztése és a termékek, szolgáltatások minőségi színvonalának növelése révén a versenyképesség javítása,
- f) a beszállítói kapcsolatok kialakulásának és megerősödésének előmozdítása,
- g) a hitelhez jutás lehetőségeinek bővítése,
- h) az innovációs képesség fejlesztése,
- i) a kül- és belpiaci lehetőségek feltárása, a piacra jutás elősegítése, valamint a kereskedelmi hálózat fejlesztése,
- j) a KKV-k közötti termelési, értékesítési, beszerzési együttműködés és a piacon való közös fellépés elősegítése,
- k) a KKV-k egymással, illetve kutató-fejlesztő intézményekkel közösen végzett kutatásai, vagy a kutatási eredmények átvételének, valamint azok gyakorlatba történő átültetési feltételeinek megteremtése,
- l) az adminisztratív terhek csökkentése,
- m) az Európai Közösség programjaiban való magyar részvétel biztosítása (tagdíj és társfinanszírozás),
- n) a KKV-k minősítése (rating),
- o) a KKV-k fejlesztéséhez kapcsolódó konferenciák, rendezvények szervezése lebonyolítása,
- p) a KKV-k fejlesztési stratégiáját megalapozó kutatások, elemzések, tanulmányok készítése,
- q) alapszintű és emelt szintű tanácsadás a KKV-k részére,
- r) a környezetvédelmi hatású fejlesztések elősegítése,
- s) a szellemi tulajdon védelmének elősegítése, a szellemi tulajdon védelme tudatosságának fejlesztése,
- t) a piaci információkhoz való hozzájutás esélyegyenlőségének biztosítása,
- u) energiahatékonysági hatású fejlesztések elősegítése.

4. számú melléklet: Kkvtv. 16. § (3) bekezdés

(3) Tanácskozási joggal vesznek részt a VT munkájában:

- a) a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke, a sportigazgatási szerv vezetője, a Magyar Bankszövetség elnöke, a Magyar Hitelgarancia Egyesülés igazgatója vagy a helyettesítésére meghatalmazott személy,
- b) az Országos Érdekegyeztető Tanács Munkavállalói Oldalának 2 képviselője,
- c) a miniszter által kijelölt vállalkozásfejlesztési szervezetek vezetői vagy a helyettesítésükre meghatalmazott személy,
- d) a miniszter névre szóló felkérése alapján létrehozott szakmai tanácsadó testület tagjai,
- e) esélyegyenlőséget érintő kérdésekben az érintett civil szervezetek képviselői.

5. számú melléklet:

FIT-H-GJ-2013-128. bírósági határozat a Fővárosi Ítéltábla határozata gazdasági ügyben

Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.265/2012/9.

A Fővárosi Ítéltábla a felperesnek - I. rendű, valamint II. rendű alperes ellen lízingdíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. január 20. napján meghozott 10. számú ítélete ellen az alperesek részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltségre is kiterjedően részben és akként változtatja meg, hogy a marasztalás tőke összegét 77.116.965 (hetvenhétmillió-egyszáztizzenhatezer-kilencszázhatvanöt) forintra, a felperes javára fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.946.000 (egymillió-kilencszáznegyvenhatezer) forintra leszállítja, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja; kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül együttesen fizessenek meg a felperesnek 300.000 (háromszázezer) forint + áfa másodfokú perköltséget; kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 150.000 (százötvenezer) forint jogorvoslati illetéket, a további 2.350.000 (kettőmillió-háromszázötvenezer) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű alperest a II. rendű alperes egyéni vállalkozó alapította 2004. január 16-án. A céget a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság, mint Cégbíróság 2004. március 8-i hatállyal jegyezte be I. rendű alperes neve elnevezéssel.

A felperes, mint lízingbeadó és az I. rendű alperes, mint lízingbevevő 2009. október 9. napján pénzügyi lízingszerződést kötött a szerződés 1. fejezetében megjelölt (nyerges vontatók, tehergépkocsi, pótkocsi és félpótkocsi) lízingtárgyakra.

A II. rendű alperes 2010. május 31-én módosította az I. rendű alperes alapító okiratát, az ennek bejelentése alapján 2010. július 1-jén meghozott változásbejegyző végzés szerint 2010. május 31-i hatállyal az I. rendű alperes elnevezése ... elnevezésre módosult.

A felperes 2010. június 10. napján a szerződés 53.5. pontjára figyelemmel azonnali hatállyal felmondta a lízingszerződést, mert az I. rendű alperes fizetési kötelezettségeit megszegte.

A felperes 2010. november 8. napján kelt levelében felszólította az I. rendű alperest lejárt tartozása megfizetésére, a lízingszerződésből eredő követelését 71.616.965 forint összegben megjelölve.

A felperes 2011. január 6. napján előterjesztett, utóbb módosított keresetében az I. rendű alperest az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 318. § (1) és 339. § (1) bekezdése alapján 77.116.965 forint és ezen összegnek 2010. november 9. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni azzal, hogy amennyiben a követelés az I. rendű alperestől behajthatatlan, azt a II. rendű alperes köteles megfizetni. A kereseti előadás szerint az I. rendű alperes a lízingszerződés azonnali hatályú felmondását követően a felmondásból eredő fizetési kötelezettségét többszöri felszólítás ellenére sem teljesítette. A felperes hangsúlyozta, a II. rendű alperes felelősségének a 2010. május 31-i alapító okirat módosításával történt korlátozása az I. rendű alperes jogalanyiságát nem érintette, következésképpen elsődlegesen az I. rendű alperes köteles helytállni a felmondott lízingszerződésből eredő tartozások megfizetéséért. A II. rendű alperes mögöttes felelősségének alapjául az egyéni vállalkozóról és egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.) 27. és 28. §-át jelölte meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy az I. rendű alperes „perbeli legitimációval” nem rendelkezik, a felperessel nem az I. rendű alperes kötött szerződést, hiszen az I. rendű alperest 2010. július 1-jén jegyezték be a cégnyilvántartásba. Ezt meghaladóan alperesek a kereset jogalapját és összegszerűségét elismerték. Ugyanakkor 7.214.170 forint és 1.586 euró összegben beszámítási kifogást terjesztettek elő, azt állítva, a II. rendű alperes a lízingtárgyakon a beszámítási kifogással érintett összeg erejéig értéknövelő

beruházásokat végzett, melyek leszerelésére a felperes az ÁSZF VII.36. pontjában foglaltak ellenére nem adott lehetőséget és azokkal együtt értékesítette a lízingtárgyakat.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherre vonatkozó, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást követően mellőzés terhével felhívta az alpereseket a beszámítási kifogással összefüggő bizonyítási indítványuk előterjesztésére. A felhívásra alperesek szakértő bevonására tettek indítványt, melyet utóbb visszavontak, és a per tárgyalásának felfüggesztését indítványozták. Hivatkozásuk szerint a per elbírálásának előkérdése a Nyíregyházi Rendőrkapitányság előtt számon a II. rendű alperes mint feljelentő által a beszámítási kifogás alapjául szolgáló tárgyak felperesi eltulajdonítása miatt kezdeményezett büntető eljárás eredménye, ugyanis ezen büntető eljárásban nyerhet bizonyítást az alperesi beszámítási kifogással érintett értéknövelő beruházások ténye és összezszerúsége. (A II. rendű alperes 2012. január 6. napján tett feljelentésében az értéknövelő beruházások eltulajdonításával a felperes ügyvezetőjét gyanúsította.)

Az elsőfokú bíróság 2012. január 20. napján kelt, 15.G.40.755/2011/10. számú ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 82.169.761 forintot, és ezen összegnek 2010. november 9. napjától a kifizetés napjáig járó évi 15% mértékű késedelmi kamatát, továbbá 2.150.000 forint perköltséget. A követelés I. rendű alperestől behajthatatlansága esetére a II. rendű alperest kötelezte a marasztalási összeg felperesnek történő megfizetésére. A Ptk. 198. §-ának felhívását követően az elsőfokú bíróság rögzítette, lízingszerződés a felperes és az I. rendű alperes között jött létre, az Evtv. 28. §-ára figyelemmel nincs jelentősége az I. rendű alperes egyéni cég korlátolt felelősségi formára áttérésének, a módosítás az I. rendű alperes jogalanyiságát nem érintette, az I. rendű alperes ezért alaptalanul hivatkozott perbeli legitimációja hiányára. Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában kiemelte, hogy az alperesek a kereset jogalapját és összezszerúségét nem vitatták, a keresettel szemben előterjesztett beszámítási kifogásuk vonatkozásában pedig bizonyítási kötelezettségüknek felhívás ellenére nem tettek eleget, ezért a beszámítási kifogás nem vezethetett eredményre. A tárgyalás felfüggesztésére irányuló alperesi kérelmet az elsőfokú bíróság azért találta megalapozatlannak, mert kifejtett álláspontja szerint a feljelentésben körülírt bűncselekmény esetleges megállapítása nem előkérdése a per eldöntésének. A II. rendű alperes mögöttes felelősségét az Evtv. 27. és 28. §-a alapján állapította meg.

Az ítélet ellen az I., II. rendű alperesek jelentettek be fellebbezést, melyben - tartalma alapján - az I. rendű alperessel szemben a felperes keresetének elutasítását, ezt meghaladóan az ítélet hatályon kívül helyezését kérték. Előadásuk szerint az I. rendű alperesnek nem volt perbeli legitimációja, hiszen a korlátolt felelősségű egyéni cég a szerződést megkötő egyéni cég tartozásáért nem felel, az egyéni cég tartozásáért kizárólag a II. rendű alperes felelős. A fellebbezés érvelése szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértéssel utasította el az alperesek tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmét, hiszen a beszámítási kifogásban hivatkozott berendezések, értéknövelő beruházások értéke kizárólag a nyomozás eredményeképpen tisztázható, bizonyítható, a per felfüggesztésének a Pp. 152. § (1) bekezdése szerinti feltételei ezért fennállnak.

A másodfokú tárgyaláson alperesek fellebbezésüket kiegészítették, vitatták a felperesi elszámolás összezszerúségét, továbbá hivatkozásuk szerint az elsőfokú bíróság ítéletében túlterjeszkedett a felperes 77.116.965 forintra leszállított keresetén.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokai alapján.

A fellebbezés részben, az alábbiak szerint megalapozott.

Az alperesi ellenkérelemben, illetve fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítélőtábla mindenekelőtt az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációját vizsgálta.

Az egyéni vállalkozásról és az egyéni cégről szóló Evtv. 20. § (1) és 24. § (1) bekezdése értelmében az egyéni cég a cégjegyzékbe való bejegyzéssel, a bejegyzés napjával jön létre.

A bejegyzett egyéni cég jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany [20. § (1) bekezdés], amelyet saját cégneve alatt jogok illetnek és kötelezettségek terhelnek.

A 27. § (1) bekezdése szerint az egyéni cég tartozásaiért elsődlegesen maga a cég felel, a tag felelőssége mögöttes.

A tag mögöttes felelőssége a 2012. január 1-jéig hatályos szabályozás szerint [27. § (1) bekezdés] korlátlan vagy korlátolt lehetett az alapító okirat rendelkezéseinek megfelelően. A 28. § továbbá arra is lehetőséget biztosított, hogy a tag felelőségének módját az alapító okirat módosításával megváltoztassa, és azt az alapító okirat benyújtásával a cégbíróságnak bejelentse. Az alapító okirat módosítása azonban csak és kizárólag a jövőre nézve volt irányadó, a felelőség ezen alapító okiratba foglalt korlátozásáig keletkezett kötelezettségekért a tag továbbra is korlátlanul felelt. A felelőség korlátozása továbbá sem az egyéni cég jogalanyiságát, sem a tag felelőségének mögöttes jellegét nem érintette, a felelőség korlátozása következtében az egyéni cég nem szűnt meg, és nem jött létre új egyéni cég (jogalany). [A 2006. évi V. törvény (Ctv.) 62. § (4) bekezdése értelmében az egyéni cég megszűnése is csak a cégjegyzékből való törléssel következik be].

A perbeli esetben a felperes 2009. október 9-én az I. rendű alperessel kötött lízingszerződést. Az I. rendű alperes jogalanyiságát a II. rendű alperesi tag felelőségének az alapító okirat 2010. május 31-i módosításával történt korlátozása a kifejtettek szerint nem érintette. Tévesen és megalapozatlanul hivatkoztak ezért az alperesek az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációjának hiányára.

Ugyancsak tévesen sérelmezték alperesek fellebbezésükben azt, hogy az elsőfokú bíróság a II. rendű alperesi feljelentés alapján folyamatban levő büntető eljárás jogerős befejezéséig a per tárgyalását nem függesztette fel.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

A Pp. 152. § (1) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában az eljárás büntető bírói vagy államigazgatási hatáskörbe tartozik, a bíróság a per tárgyalását ennek az eljárásnak jogerős befejezéséig felfüggesztheti. A folyamatban levő büntetőeljárás, vagy egyéb hatósági eljárás tehát a per tárgyalásának felfüggesztésére akkor szolgálhat alapul, ha annak eredménye a perbeli jogvita elbírálásának előkérdése.

A perbeli esetben a beszámítási kifogás megalapozottsága körében az alperesek mindenképp azt tartoztak bizonyítani, hogy a beszámítási kifogásban megjelölt értékű beruházást valósítottak meg a lízingtárgyon. Ennek bizonyítása és a II. rendű alperesi feljelentés alapján folyamatban lévő büntetőeljárás között pedig a rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapíthatóan nem áll fenn olyan összefüggés, amelyre tekintettel a büntetőeljárás kimenetele a jelen perben érvényesíteni kívánt alperesi beszámítási kifogás elbírálásának előkérdését képezné és így alapul szolgálhatna a büntetőeljárás befejezéséig a per felfüggesztésére. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte a per felfüggesztését.

A folyamatba tett büntetőeljárásra utaló hivatkozást meghaladóan a beszámítási kifogás körében az alperesek további bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, a beszámítási kifogás megalapozottságát nem bizonyították, így az elsőfokú bíróság a bizonyítatlanság következményeit maradéktalanul helytállóan levonva utasította el az alperesek beszámítási kifogását.

Az alperesek fellebbezési tárgyaláson előterjesztett fellebbezés kiegészítésükben a felperesi elszámolás összezszerűségét is vitatták.

Ugyanakkor a per irataiból megállapíthatóan az alperesek az elsőfokú eljárás során a 2011. december 2. napján tartott tárgyalásról készült 8. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített, a jogi képviselőjük útján tett (2. oldal negyedik és hetedik bekezdés) nyilatkozatukban sem a kereset jogalapját, sem összecszerűségét nem tették vitássá; nem tartották fenn azon korábbi védekezésüket, amely szerint a felperes a lízingtárgyakat áron alul értékesítette; elfogadták a felperes keresetéhez benyújtott szakértői véleményekben kimunkált összecszerűséget, elismerték a késedelmi kamat felszámításának jogszerűségét, továbbá nem vitatták az idő előtti lezárási díjként felszámított 2.023.913 forint összeget sem. A fellebbezési határidő lejártáig a kereset jogalapját, összecszerűségét az alperesek a másodfokú eljárásban sem tették vitássá.

Ennek tükrében a fellebbezési tárgyaláson a felperesi elszámolás összecszerűségét illetően előadott alperesi kifogások - a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - már nem voltak érdemben vizsgálhatók.

A Pp. 215. §-a szerint a döntés nem terjeszkedhet túl a kereseti kérelmen, illetve az ellenkérelmen; ez a szabály a főkövetelés járulékaire (kamatt, költség, stb.) is kiterjed.

A felhívott jogszabályhely alapján a bíróság érdemi döntésének mindenekelőtt a felperes kereseti kérelme szab korlátot, ennek megfelelően a bíróság nem ítélt meg többet, mint amennyit a felperes keresetében kér.

A per iratai alapján nem kétséges, hogy a felperes 2011. február 22-én érkezett „érdemi észrevétel” megnevezésű beadványának utolsó bekezdésében a kereseti kérelmét 77.116.965 forint összegre leszállította; majd keresetét a 2011. július 11. napján tartott tárgyaláson (5. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal első bekezdés) a leszállított összegben tartotta fenn.

A fentiekből következik, hogy az elsőfokú bíróság a felperes keresetén túlterjeszkedett akkor, amikor 77.116.965 forintot meghaladó összegben marasztalta az alpereseket. Ezt a lényeges eljárási szabálysértést a Fővárosi Ítéltáblának a fellebbezés és az ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül észlelnie kellett. Ugyanakkor miután a másodfokú eljárásban az eljárási szabálysértés orvosolható, az ítéltábla a jogkövetkezményeket nem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével, hanem akként vonta le, hogy az elsőfokú ítéletben meghatározott marasztalási összeget a felperes fenntartott keresetével egyező összegre leszállította, továbbá az elsőfokú ítéletet a pernyertesség-pervesztesség megváltozott (94%-6% a felperesre kedvezőbben) arányára tekintettel a perköltséggel összefüggésben is részben megváltoztatta; egyebekben az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a fenti indokolásbeli kiegészítéssel helybenhagyta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A másodfokú eljárásban is irányadó pernyertességi-pervesztességi aránynak megfelelően a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a döntő részben pernyertes felperes javára kötelezte az alpereseket ügyvédi munkadíj megfizetésére. Az ítéltábla az ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenység figyelembevételével határozta meg. Az alperesek illeték feljegyzési joga folytán felmerült le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket a peres felek pernyertességük-pervesztességük arányában viselik a Pp. 81. § (1), az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 64. §, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. február 26.

Dr. Felker László s. k., a tanács elnöke

Dr. Senyei György s. k., előadó bíró

Dr. Levek Istvánné s. k., bíró

6. számú melléklet: Cstv. 33/A. §

33/A. § (1) A hitelező vagy - az adós nevében - a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól [6. §] annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését megghiúsították, vagy elmulasztották a környezeti terhek rendezését. A gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. Ha többen közösen okoztak kárt, felelőségük egyetemleges. A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

(2) A keresetben vagyoni biztosíték nyújtása is kérhető a hitelezők követelésének kielégítése céljából. A biztosíték a bíróság gazdasági hivatalában letéti számlára befizetendő pénzösszeg vagy hitelintézetnél lekötött és elkülönítetten kezelt pénzösszeg (pénzbeli letét), EGT-állam vagy hitelintézet által kibocsátott vagy garantált, a letétbe helyezéstől számított 180 napnál hosszabb hátralévő futamidejű, azonnal beváltható vagy értékesíthető, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, bankgarancia, biztosítói garancia, biztosító által kiállított, készfizető kezességvállalást tartalmazó kötelezvény lehet. A keresetlevelet - a beavatkozás lehetőségére történő felhívással - és a vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelmet, valamint az eljárásban hozott határozatokat az adós gazdálkodó szervezet azon többségi befolyással rendelkező tagjának (egyszemélyes társaság és egyéni cég esetén a tagnak, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe esetén a külföldi székhelyű vállalkozásnak) is meg kell küldeni, amely az (1) bekezdés szerinti időszakban az említett részesedéssel rendelkezett. A biztosítéknyújtásra kötelező végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. Az említett tag, illetőleg a külföldi székhelyű vállalkozás a pénzügyi biztosíték teljesítéséért a vezetőtől való behajthatatlanság esetén kezesként felel. A külföldi székhelyű vállalkozás az említett kezesi kötelezettségéből eredő fizetési kötelezettségét nem teljesítheti a fióktelepe rendelkezésére bocsátott vagyonból.

(3) Mentessül a felelőség alól az (1) bekezdésben említett vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés *a)-d)* pontja szerinti beszámolókészítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

(4) A felszámoló az (1) bekezdés szerinti körülményekről és információkról köteles a hitelezői választmányt, a hitelezői képviselőt vagy a hozzá forduló hitelezőket tájékoztatni.

(5) A (2) bekezdésben meghatározott vagyoni biztosíték hitelezők közötti felosztásáról a felszámolási eljárás jogerős lezárása után, a marasztalásra irányuló per jogerős lezárásakor kell rendelkezni, a hitelezők pernyertessége esetén. A felosztás a hitelezők között a felszámolási eljárásban meg nem térült követeléseik arányában történik.

(6) A felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Céglétségi Közlönyben való közzétételét követő 60 napos jogvesztő határidőn belül - ki nem elégített követelése erejéig - bármely hitelező keresettel kérheti a bíróságtól [6. §], hogy az (1) bekezdés szerinti perben jogerősen megállapított felelőség alapján kötelezze az adós volt vezetőjét követelésének

kielégítésére. Amennyiben határidőben több hitelező terjeszt elő keresetet, a bíróság a pereket egyesíti, és a hitelezői követelések arányos kielégítéséről rendelkezik. Amennyiben a felszámolási eljárás jogerős lezárásáig az (1) bekezdés szerinti perben még nincs jogerős döntés, a 60 napos jogvesztő határidő kezdő napja a jogerős bírósági döntés napját követő nap.

(7) Amennyiben a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján a hitelezők igényeinek kielégítéséhez nem elegendő az adós felszámolás körébe tartozó vagyona, bármely hitelező vagy az adós nevében a felszámoló az (1) bekezdés szerinti eljárásban kérheti a bíróságtól azt is, hogy a bíróság a ki nem elégített követelés megfizetésére kötelezze az (1) bekezdés alapján az adós volt vezetőjét.

7. számú melléklet: Ctv. 118/A-118/C. §

Tag, vezető tisztségviselő felelőssége

118/A. § (1) Ha a korlátozott tagi felelősséggel működő céget a cégbíróság kénysztörlési eljárásban törölte a cégjegyzékből, a cég - a cég törlésének időpontjában a cégjegyzékbe bejegyzett - volt tagja korlátlanul felel a cég hitelezőjének kielégítetlen követelése erejéig, ha a tag a korlátolt felelősségével visszaélt. Több tag felelőssége egyetemleges.

(2) Korlátozott felelősségükkel visszaéltak azok a tagok, akik tartósan hátrányos üzletpolitikát folytattak, a cég vagyonával sajátjukként rendelkeztek, továbbá azok, akik olyan határozatot hoztak, amelyről tudták vagy az általában elvárható gondosság mellett tudhatták volna, hogy az a cég törvényes működésével nyilvánvalóan ellentétes.

(3) Ha a korlátozott tagi felelősséggel működő céget a cégbíróság a kénysztörlési eljárásban törölte a cégjegyzékből, az a volt tag, aki a kénysztörlési eljárás megindulását megelőző három éven belül ruházta át részesedését, korlátlanul felel a cég hitelezőjének kielégítetlen követelése erejéig, ha a korlátolt felelősségével tagsági jogviszony alatt visszaélt vagy a részesedésének átruházásakor rosszhiszemű volt. Mentésül a tag a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy az átruházás során jóhiszeműen és a hitelezői érdekek figyelembevételével járt el. Több tag felelőssége egyetemleges.

118/B. § (1) Ha a cégbíróság a céget kénysztörlési eljárásban törölte a cégjegyzékből, a cég vezető tisztségviselője - ideértve a kénysztörlési eljárás előtt a cégjegyzékből törölt vezető tisztségviselőt is - az okozott hátrány erejéig felel a kielégítetlenül maradt hitelezői követelésekért, ha a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezői érdekek figyelembe vételével látta el, és ezáltal a cég vagyona csökkent, illetve a hitelezők követeléseinek kielégítése megghiúsult. Több vezető tisztségviselő esetén felelősségük egyetemleges.

(2) E § alkalmazásában vezető tisztségviselő a cég által megválasztott végelszámoló is. E § alkalmazásában a cég vezető tisztségviselőjének minősül az a személy is, aki a cég döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt.

(3) A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a cég vezetői előre látták vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a cég nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

(4) Mentésül a felelősség alól a vezető tisztségviselő, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem a vezető tisztségviselői jogviszonya alatt vagy ügyvezetési tevékenysége miatt következett be, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően pedig az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá a cég legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Ha a vezető

tisztviselő a kényszertörlesztés elrendelését megelőzően vagy a kényszertörlesztési eljárás alatt nem tett eleget a számviteli beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy - végelszámolás esetén - nem teljesítette a 98. § (3) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontja szerinti kötelezettségét, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell. A hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell akkor is, ha a kényszertörlesztési eljárást végelszámolás előzte meg és a végelszámoló nem tett eleget a 104. § (3) és (4) bekezdésében foglalt kötelezettségének.

118/C. § (1) Hitelező az a személy, aki követelését a kényszertörlesztési eljárásban a 117. § (2) bekezdése szerint bejelentette és követelése jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton, más végrehajtható okiraton alapul vagy nem vitatott vagy elismert, pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelés.

(2) A hitelező a keresetét a cég törlését elrendelő jogerős határozat Céglönlönyben való közzétételét követő kilencven napos jogvesztő határidőn belül a cég utolsó bejegyzett székhelye szerint illetékes törvényszéken terjesztheti elő.

8. számú melléklet: Ptk. 4:54 – 4:56. §

4:54. § [A vagyonközösség bírósági megszüntetése]

(1) A bíróság a vagyonközösséget bármelyik házastárs kérelmére a házassági életközösség fennállása alatt indokolt esetben megszüntetheti. Ilyen esetnek minősül különösen, ha

a) a másik házastárs a kérelmet előterjesztő házastárs hozzájárulása nélkül megkötött szerződéssel vagy szerződésen kívüli károkozásával olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közös vagyonból őt megillető részesedést veszélyeztetheti;

b) az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató másik házastárssal szemben végrehajtási eljárás vagy azzal az egyéni céggel, szövetkezettel, gazdasági társasággal szemben, amelynek a másik házastárs korlátlanul felelős tagja, végrehajtási eljárás vagy felszámolási eljárás indult, és az eljárás a házastársi közös vagyonból őt megillető részesedést veszélyeztetheti; vagy

c) a másik házastársat cselekvőképességet teljesen vagy a vagyoni ügyeiben részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezték, és gondnokául nem a házastársát rendelték ki.

(2) A vagyonközösség - a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában - a megszüntetését kimondó határozat jogerőre emelkedését követő hónap utolsó napján szűnik meg.

4:55. § [A vagyonközösség bírósági megszüntetésének jogkövetkezményei]

Ha a bíróság a vagyonközösséget megszünteti, a házastársak vagyoni viszonyaira az életközösség fennállása alatt a továbbiakban a vagyonekülönítés szabályai az irányadók.

4:56. § [A vagyonközösség bírósági helyreállítása]

Ha az ok, amelynek alapján a bíróság a vagyonközösséget megszüntette, már nem áll fenn, a bíróság az életközösség fennállása alatt - a házastársak közös kérelmére - a vagyonközösséget a jövőre nézve helyreállítja.

9. számú melléklet:

BH2016. 280.

I. A házastársi vagyonközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedően a Csjt. 30. §-ának (1) bekezdése értelmében csak a felek közös egyetértésével lehet a közös vagyon tárgyaival - jelen esetben a társasági üzletrésszel - rendelkezni. Ennek elmaradása azonban a bírói gyakorlat

értelmében az ügylet semmisségét a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján nem vonja maga után, csak az ügyletnek a házastárssal szembeni hatálytalanságát, a fedezetelvonó szerződés szabályai alapján.

II. A házastárs és a gazdasági társaság közötti külső vagyoni viszonyokra kizárólag a mindenkori Gt. rendelkezései irányadóak. A külső jogviszonyban a Csjt. 30. § (1) bekezdésében foglalt, a másik házastárs hozzájárulása nélküli rendelkezés nem ad alapot a szerződés érvénytelenségének megállapítására [1952. évi IV. tv. 30. § (1) bek., 31. § (5) bek., 1959. évi IV. tv. 200. § (2) bek., 2013. évi V. tv. 3:173. §, 4:50. §, 1952. évi III. tv. 206. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az I. rendű alperes házastársak voltak, a II. rendű alperes a felek gyermeke. A házaspár az együttélésük alatt alapították az N-A Kft.-t (a továbbiakban: kft.). A társaságban az I. rendű alperes 96%-os 19 200 000 forint, a felperes 4%-os 800 000 forint névértékű törzsbetéthez igazodó üzletrésszel rendelkezett.

[2] A felek kapcsolata megromlott, a bíróság a házasságukat 2014. február 10-én felbontotta. A házastársi közös vagyon megosztása folyamatban van, amely kiterjed a házastársak közös vagyonába tartozó gazdasági társasággal kapcsolatos felperesi követelés rendezésére.

[3] Az I. rendű alperes 2014. január 15-én a felperes egyetértése nélkül ajándékozási szerződést kötött a II. rendű alperessel. Ebben az I. rendű alperes az üzletrészét felosztotta, egy a teljes üzletrészhez viszonyított 5%-os mértékű 1 000 000 forint névértékű, továbbá egy 91%-os mértékű 18 200 000 forint névértékű üzletrészre és az 5%-os üzletrészét a II. rendű alperesnek ajándékozta. A cégbíróság a tagváltozást nyilvántartásba vette, így a II. rendű alperes 2014. január 15-től a kft. tagja, de már évek óta dolgozik a cégben és a magasabb szintű munkavégzése érdekében főiskolai tanulmányokat folytat.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[4] A felperes keresetében az alperesek között létrejött üzletrész-ajándékozási szerződés semmisségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a szerződés megkötése az 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 30. § (1) bekezdésébe ütközik, ezért az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdésének első fordulata alapján a szerződés, mint jogszabályba ütköző, semmis. A szerződés a közös vagyonba tartozó, egyik vagyonelemmel kapcsolatos rendelkezést tartalmaz, a felperes az üzletrész felosztásához és a kívülálló részére történő átruházáshoz nem járult hozzá. Az ajándékozási szerződéssel az 5%-os mértékű üzletrészt szerző II. rendű alperes taggá válása folytán a felperes joggyakorlása ellehetetlenült, szavazati joga kiüresedett, a szerződéssel a társaságban fennálló tulajdoni és döntési viszonyok alapvetően megváltoztak. Az I. rendű alperes a szerződéskötésre az indította, hogy a társaság háromtagúvá válása esetén lehetőség van a felperes tagkizárására. Hivatkozott a szerződés ingyenes jellegére és a szerződéskötésben részt vevők személyi körére.

[5] A szerződés semmissége a jóerkölcsbe ütközés alapján is megállapítható, az azzal elérni kívánt cél az általánosan elfogadott erkölcsi normákat és szokásokat nyilvánvalóan sérti. A szerződés célja a házassági vagyoni jogi perben érvényesített követelése vagyoni fedezetének elvonására és a felperes tagsági jogainak csorbítására irányul. Az I. rendű alperes a közös

gyerekek felhasználásával igyekeznek a házastársi közös vagyon megosztása esetén a felperesnek járó vagyónrész kielégítési alapjának elvonására. Ezáltal a felperest a saját gyermekei elleni perindításra kényszeríti.

[6] Állítását igazolja, hogy a 2014. március 14-én tartott taggyűlésen az I. rendű alperes indítványozta a felperes kizárását a kft.-ből és a II. rendű alperes tartózkodása mellett a kizárását megszavazta. A felperes 2014. szeptember 26-án tudta meg, hogy a 2014. szeptember 22-én kötött szerződéssel az I. rendű alperes 5%-os üzletrészt ajándékozott másik gyermeküknek is. A felperes a 2014. október 28-án előterjesztett beadványában keresetét kiterjesztette és kérte az I. rendű alperes és ifj. G. I. által kötött szerződés semmisségének megállapítását.

[7] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Nem vitatták, hogy a kft.-ben fennálló üzletrészek a házastársi közös vagyonba tartoznak, de a gazdasági társaságokra a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Gt.) szabályait kell alkalmazni. Cégjogi értelemben az elajándékozott üzletrész csak a házastársak belső viszonyában tartozik a házastársi közös vagyonhoz. A külső jogviszonyokban a kft.-ben tag házastárs érvényesen rendelkezhet a másik házastárs hozzájárulása nélkül is az üzletrész-átruházásáról.

[8] Hangsúlyozták, hogy a bírói gyakorlatban követett elv szerint a Ptk. 200. § (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából a Ptk. rendelkezései az irányadók, valamely szerződés más jogági szabályba ütközése nem minősülhet érvénytelennek, ha a más jogszabály az érvénytelenség jogkövetkezményét nem rögzíti.

[9] Az ajándékozási szerződés fedezetelvonó jellegűnek sem tekinthető, a juttatott üzletrész tulajdoni hányad nem olyan mértékű, amely jelentősen csökkentené a felperes vagyoni igényének kielégítési alapját.

[10] A szerződés jóerkölcsbe sem ütközik, annak célja a II. rendű alperesről való gondoskodás, munkájának elismerése, a társaságban folytatott tevékenységének motiválása volt, ez pedig társadalmilag elfogadott, méltányolható, nem sérti a társadalom általános értékrendjét. A felperes üzletrészenek mértéke a szerződés eredményeként nem változott, kisebbségi jogait - ahogyan korábban - továbbra sem tudja gyakorolni, mert ehhez a Gt. szabályai szerint legalább 5%-os tulajdoni hányaddal kellene rendelkeznie.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság végzésével a kereset kiterjesztést, ítéletével a keresetet utasította el, a felperest az egyetemes jogosult alperesek részére 1 000 000 forint perköltség és az állam javára 1 500 000 forint illeték megfizetésére kötelezte.

[12] Ítélete indokolásában a Csjt. 30. § (1) bekezdésére hivatkozással hangsúlyozta, hogy az I. és a II. rendű alperesek között az ajándékozási szerződés megkötésére a felperes egyetértésének hiányában került sor, holott az egyetértési kötelezettség még az osztatlan közös tulajdonú tárgyakon fennálló eszmei hányadra is kiterjed. Hangsúlyozta, hogy abban a kérdésben kellett állást foglalnia a bíróságnak, hogy a Csjt. 30. § (1) bekezdésének megsértése milyen jogkövetkezményeket von maga után. A felperes a Ptk. 200. § (2) bekezdésének alkalmazását kérte, azonban a Csjt. sem a házastársak egymás közötti, sem a harmadik személyekkel szemben fennálló jogviszonyban nem rendezi a korlátozott rendelkezési jog megsértésének jogkövetkezményeit.

[13] Az ítélezési gyakorlat következetesen elzárkózik attól, hogy a házastársak közös egyetértésének hiányában kötött ügyletet, mint jogszabályba ütközőt érvénytelennek tekintse. Az egyetértési jog megsértésének eltérő jogkövetkezményei vannak a házastársak egymás közötti belső, családjogi és a harmadik személyekkel fennálló külső jogviszonyában. A belső jogviszonyban az egyetértés hiányának jogkövetkezményeit a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 484-487. §-aiban szabályozott megbízás nélküli ügyvitel szabályai

szerint kell megítélni. Az ügyletkötő házastársat kártérítési kötelezettség terheli a másik házastárssal szemben. A házastársak és a harmadik személyek közötti külső jogviszonyban pedig a fedezetelvonó szerződés szabályait lehet alkalmazni. A felperes a szerződés hatálytalanságára nem hivatkozott, annak megállapítását nem kérte, ezért az elsőfokú bíróság az erre vonatkozó bizonyítást nem folytatta le.

[14] A szerződés a jóerkölcsbe sem ütközik, a bírói gyakorlat a szerződést e jogcímen akkor tekinti semmisnek, ha megállapítható, hogy a jóerkölcsbe ütközés nyilvánvaló, a szerződés az általános társadalmi értékrenddel nem egyeztethető össze. Az I. rendű alperes azon magatartása, hogy üzletrészből nagykorú gyermekének ajándékot juttat, nem tekinthető nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek. A felperes nem bizonyította, hogy a szerződéskötés célja tagsági jogai gyakorlásának megakadályozása volt.

[15] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben azt kérte, hogy a Kúria részítélet meghozatalával, az elsőfokú és a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével állapítsa meg az alperesek között létrejött üzletrész-ajándékozási szerződés semmisségét és rendelkezzen az eredeti állapot helyreállításáról. A keresetváltoztatást elutasító végzés hatályon kívül helyezésével kötelezze az elsőfokú bíróságot az I. rendű alperes és ifj. G. I. 2014. szeptember 22-én kötött ajándékozási szerződéssel kapcsolatos kereseti kérelme tárgyában az eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára.

[17] A felperes arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését, a 146/A. § (4) bekezdését, a Csjt. 30. § (1) bekezdését és a Ptk. 200. § (2) bekezdését.

[18] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[19] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[20] Az eljárási szabályok megsértése.

[21] A keresetváltoztatást elutasító végzés - a másodfokú bíróság helytálló okfejtésével egyezően - nem jogszabálysértő.

[22] A Pp. 146/A. §-a értelmében kötelező jogi képviselő esetében a Pp. 146. §-ában foglalt általános szabályoktól eltérően a felperes a keresetét - meghatározott kivételektől eltekintve - az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő harminc napon belül változtathatja meg. A keresetváltoztatás tárgyalanná teszi az eredeti keresetet, amelynek anyagi jogi feltétele, hogy az eredeti és a megváltoztatott keresettel érvényesített jog ugyanabból a jogviszonyból származik. A felperes az eredeti kereseti kérelmét nem új kereseti kérelemre cserélte fel, hanem egy további személlyel szemben új kereseti kérelmet terjesztett elő, amely meg nem engedett keresetkiterjesztésnek minősül.

[23] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a jogerős ítélet indokolása a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek maradéktalanul megfelel. A bíróságnak a határozatát mindig a szükséges mértékben kell megindokolnia, amelynek terjedelme az ügy jellegéhez és a tisztázandó körülményekhez igazodik. A hivatkozott eljárási szabály szerint a bíróságnak röviden kell előadnia a tényállást és ugyanígy kell megemlítenie azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok Pp. 206. §-a szerinti mérlegelésénél irányadónak vett. Ebből következően a pertörténet ismertetése csak a bíróság döntésére kiható körben indokolt, a tényállás megállapítása a jogvita elbírálása szempontjából releváns tényekre,

körülményekre, továbbá ezek elfogadásán vagy figyelmen kívül hagyásán alapuló bizonyítékokra terjedhet ki.

[24] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt tényeknek, az alperesek perbeli eljárási cselekményeinek, továbbá a peren kívüli megállapodás hiányához vezető indokoknak az érdemi döntésre kihatása nem volt. Az eljáró bíróságok ezért jogszabálysértés nélkül mellőzték ebben a körben a tényállás megállapítását és a bizonyítékok értékelését.

[25] Az anyagi jogi jogszabályok megsértése.

[26] Az eljáró bíróságok egyezően, a Csjt. 30. § (1) bekezdésének megsértésére alapított keresetet elutasító érdemi határozata az alkalmazandó anyagi jog - Ptk., Csjt., Gt. - szabályait sem sérti. A Kúria maradéktalanul egyetért a döntést alátámasztó, az elsőfokú ítéletben, továbbá annak kiegészítéseként a másodfokú ítéletben kifejtett helyes ténybeli, jogi indokolással.

[27] A Csjt. a közös vagyonnal való rendelkezés jogát mindkét házastárs számára - a 30. §-ban meghatározott - korlátok között biztosítja. A korlátozás időbeli hatálya a vagyonközösség tartamára, és az életközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időszakban áll fenn, tárgyi hatálya valamennyi közös aktív és passzív vagyontárgyra kiterjed. Tartalmilag pedig azt jelenti, hogy a házastársakat az egymás közötti jogviszonyukban az osztatlan közös tulajdonukban álló vagyontárgyak tekintetében az önálló rendelkezési jog még a saját eszmei tulajdoni hányaduk tekintetében sem illeti meg.

[28] Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a Csjt. az életközösség megszűnése, de a közös vagyon megosztása előtt, a közös vagyonba tartozó üzletrészre a másik tag házastárs egyetértése nélkül kötött ajándékozási szerződés jogkövetkezményeit sem a házastársak belső, sem pedig a házastársak és a szerződő harmadik személy közötti külső jogviszonyban nem rendezi. Ennek hiánya az ítélezési gyakorlatban - a Ptk. rendelkezéseinek alkalmazásával - többféle megoldáshoz vezetett.

[29] A Kúria családjogi ügyekben ítélező tanácsának a gyakorlata azonban egyértelmű abban, hogy a nem szerződő házastárs egyetértése nélkül kötött szerződés önmagában a korlátozott rendelkezési jog megsértése okán a Csjt. alapján érvénytelenséget nem eredményez. A szerződés jogszabályba ütközése miatt tehát az ügylet semmissége a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg. A Kúria az ilyen ügyletnek a házastárssal szembeni hatálytalanságát mondta ki a fedezetelvonó szerződés szabályai alapján (BH1991. 349.). Az ügyletkötésben részt nem vett házastárs jogilag védett érdekének sérelmét és annak jogkövetkezményeit a házastársak belső jogviszonyában - ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott - a megbízás nélküli ügyvitel Ptk. szabályai szerint kell megítélni.

[30] A másodfokú bíróság a Kúria gyakorlatával összhangban helyesen fejtette ki, hogy a Csjt. 27-31. §-ai a házastársak egymás közötti belső, családjogi, házassági vagyoni jogi viszonyaira vonatkoznak, a házastársak és a társaság közötti külső vagyoni viszonyaira a Gt. rendelkezései az irányadóak. A külső jogviszonyban a Csjt. 30. § (1) bekezdésében foglalt, a másik házastárs hozzájárulása nélküli rendelkezés nem ad alapot a szerződés érvénytelenségének megállapítására. Az alperesek között létrejött üzletrész-ajándékozási szerződés pedig maradéktalanul megfelelt a Gt. szabályainak és a társasági szerződés előírásainak.

[31] A Kúria megjegyzi, hogy a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) a házastárs hozzájárulása nélkül kötött szerződés joghatásait a bírói gyakorlatból kiindulva a fedezetelvonó szerződést alapul véve a 4:50. § szerinti önálló szabály megalkotásával rendezte. Az új Ptk. 3:173. §-a pedig meghatározott esetekben és csak társasági döntéssel teszi lehetővé az üzletrész felosztását.

[32] Az eljáró bíróságok anyagi jogi jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy az alperesek ajándékozási szerződése nem ütközik a jó erkölcsbe.

[33] Polgári jogi értelemben a jó erkölcs a társadalom általános értékítéletét, a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki (EBH2003. 956.). A jó erkölcsbe ütköző szerződés tilalma nem a szerződő felek jóhiszemű vagy rosszhiszemű magatartásának, hanem a szerződés tartalmának a kontrollja. A szerződés jó erkölcsbe ütközésének megállapítása során nem a szerződő fél - a konkrét esetben a harmadik személynek minősülő felperes - érdeksérelmét, hanem magát a jogügylet egészét kell értékelni abból a szempontból, hogy a társadalmi közfelfogással szemben áll-e, és ez a szembenállás nyilvánvaló-e. A másodfokú bíróság a BH2000. 260. számú döntésre hivatkozással kifejtette, hogy a joggyakorlat értelmében milyen szerződések minősíthetők a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti jó erkölcsbe ütközőnek.

[34] A jó erkölcsbe ütközés nem a felek rosszhiszemű magatartása alapján, hanem az objektív és szubjektív elemek együttes hatásaként valósul meg, ezért a bíróság a szerződés tartalmát, továbbá a szerződő felek szándékát és a szerződéssel megvalósítani kívánt célt vizsgálja és értékeli a szerződéskötéskor fennálló körülmények alapján. Az egyik fél oldalán a szubjektív elemek bizonyított fennállása: az erkölcsileg elítélendő ügyletkötési szándék, a szerződéssel elérni kívánt cél akkor vezethet a szerződés jó erkölcsbe ütközésének megállapítására, ha erről a másik szerződő fél tudott vagy az ügyletkötéssel kapcsolatos körülményekből felismerve tudhatott, illetve a tőle elvárható gondosság, körültekintés elmulasztása miatt nem ismerte fel szerződő partnere nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütköző motivációját.

[35] A felperes a szerződés jó erkölcsbe ütközését a szerződő felek személyére, az ajándék tárgyára, a szerződéskötés időpontjára, a szerződéskötés körülményeire, a szerződés céljára: tagsági jogai kiüresítésére, tagi jogai csökkentésére, a társaság háromtagúvá válásával az I. rendű alperes szabad döntési lehetőségére, ennek keretében saját szavazatával a felperes kizárására, a házastársi közös vagyon megosztása esetén a felperesnek járó vagyonrész kielégítési alapjának elvonására alapította annak reményében, hogy a felperes gyermekei ellen nem indít pert. Álláspontja szerint a szerződés sérti a társadalom értékítéletét, mert az ajándékozó nem adja ki a felperes vagyonrészét, nyilatkozata alapján a felperest megillető (jutó) érték kifizetésének fedezete nincs, fizetés helyett elajándékozta a közös vagyon egy részét, ezzel a felperes a gyermekével szembeni perindításra kényszerül, majd a közös cégből megpróbálja kizárni a felperest.

[36] Nem ütközik a társadalom általános értékítéletébe, hogy a szerződés közeli hozzátartozók között jött létre, mivel az ajándékozással a felek közös gyermekének vagyona gyarapodott. A szerződés tárgya - a házastársak közös vagyonába tartozó üzletrész - és a szerződéskötés időpontja a Csjt. 30. § (1) bekezdésének megsértésére alapított kereseti kérelem elbírálása során értékelhető.

[37] A jogerős ítélet helyes okfejtésének megfelelően a tagi jogok csökkenése, továbbá a gyermekkel szembeni perindítás kényszerűségének a felperes szubjektív érzete szerinti negatív megítélése nyilvánvalóan nem eredményezi a szerződés semmisségének megállapítását.

[38] A további ténybeli előadásokból egyértelműen megállapítható, hogy felperes a szerződéssel elérni kívánt és az általa kifogásolt célokat kizárólag az I. rendű alperes szerződési céljainak, a szerződéskötésre indító motivációinak tekintette. Kétségtelen, hogy a szerződéskötéskor a felperes és a II. rendű alperes közötti viszony már megromlott, az II. rendű alperes tudott a házasság felbontásáról és a felperesnek a házastársi közös vagyon megosztása iránti vagyoni igényéről. A felperes azonban nem is hivatkozott arra, hogy a II. rendű alperes a szerződést az I. rendű alperes állított céljának ismeretében, annak elfogadásával kötötte meg.

[39] Az I. rendű alperesnek a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben a fedezet hiányára vonatkozó nyilatkozata, továbbá a felperes kizárásával kapcsolatos taggyűlési határozatból való visszakövetkeztetés alapján ugyan kétségek felmerülhetnek. Ezek azonban, a felperes állítása szerinti szerződési cél és a szerződő felek egyező tudattartalmának bizonyítatlansága miatt, együttesen értékelve sem adnak lehetőséget a szerződés nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközésének megállapítására.

[40] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. (*Kúria Pfv. II. 21.794/2015.*)